

FOLK OG LAND

NR. 32 — 11 ÅRGANG

LØRDAG 24. NOVEMBER 1962

LØSSALG 75 ØRE

Hemlig plan för anfallskrig mot Katanga utarbetad i FN

På bakgrunn av den siste tids hendelser, blant annet med en stigende hets mot Katanga igjen og trusler om maktanvendelse fra FN's side, samt den uro som har oppstått i rosenes leir på grunn av den avsatte FN-militærleder i Kongo O'Brien som har skrevet en bok som blant annet beretter om de påskudd som ble brukt sist da FN angrep Katanga, tør denne artikkelen i det svenske FRIA ORD, som ble offentliggjort allerede for uker siden ha sin spesielle interesse. Den ser ut til å gå i oppfyllelse før vi har fått anledning til å gjengi den.

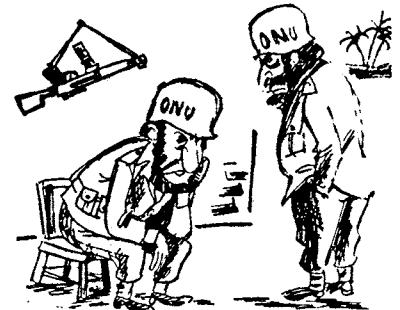
2. ONSDAG 14. NOV.

Nytt katangesisk FEM bombeangrep

være
Fsjonell for en ikke
frist til integrasjon

FN vil be om sanksjoner mot Katanga
New York 10-11 (NTB-Reuter)
FN:s generalsekretær U Thant
har mit torsdag 15. november
som frist-tid til Katanga for
medt gør med på integrasjon
(Forts. side 10)

Världskrisen i samband med Cuba-affären har naturligvis i viss mån förlamat FN:s handlingskraft ifråga om Afrika. Under den gångna veckan har emellertid den illustra församlingen — självfallet med svensk röst i den afro-asiatiska kören — hotat Sydafrikanska unionen med bojkott och andra sanktionsåtgärder. Och så fort tillfälle därtill gives, torde fredsorganisationen vara redo för en stort upplagd anfallsoperation

Hva skal det bli til nå da ikke Tshombe engang engasjerer flere leiesoldater?

mot Katanga för att definitivt krossa denna stat och där installera samma kaos som i det övriga Kongo.

Planen för FN:s angreppskrig ligger färdig. I ett hemligstämplat memorandum, som i början av oktober cirkulerade bland FN-byråkratins högsta ämbetsmän, redogjorde FN:s burmesiske generalsekretärare U Thant för detta. I projektet. Den kände amerikanske politiske journalisten Julius Epstein har lyckats komma över det hemliga dokumentet, vars sensativa innehåll för de i FN:s krigsaktion deltagande nationerna (bland dem Sverige) djupt kompromitterande innehåll återges bl. a. i den tyska tidskriften «Der Spiegel» (24. okt.).

I detta sekreta memomrundum från U Thant meddelas inledningsvis, att FN:s rådgivande kommitté för Kongo (Advisory committé), som består av representanter för de 19 nationer vilka ställt trup-

Ohöjd cynism för vilseledande av världsopinionen. — Ett kompromitterande «hemligt memorandum». — Svensk trupp och stridsfly med i aktionsplan.

per till förfogande för FN-operationer i Kongo, kommer att sammanträda veckan efter den 8. oktober för att taga del av en rapport från generalsekretären över situationen i Kongo. (Här kan erinras om att U Thant en 12 oktober in-

för den kommitté av dess ledamöter begärda understöd för en av världssäkerhetsrådet redan förberedd resolution, som hotar Katanga med bojkott).

Generalsekretären kommer härvid att rapportera, att FN:s förlikningsplan misslyckats. Därefter kommer kommittén att ajournera sig på en vecka, varpå generalsekretären sammankallar en session med världssäkerhetsrådet.

Att Cyrille Adoula (den kongolesiske ministerpresidenten) — heter det vidare i U Thants memorandum — inte visat den minsta redobogenhet till en kompromiss och

Denne karikatur skriver seg fra dengang O'Brien ledet FN-troppene mot Katanga.

O'Brien: Og nå, løytnant, hvilke fiendtlige objekter har De ødelagt i dag?

Gurkaen: Strålende, sir, fem ambulanser satt i brann og et hospital alvorlig skadet.

Med franske fremmedlegionærer i Narvikområdet

Hva en svensk legionær har å berette om «våre allierte».

Fransk soldat i Narvikområdet 1940.

Ved minst et par anledninger har som kjent det offisielle Norge feiret den franske Fremmedlegionen for dens innsats i Narvikområdet under de siste fiendtligheter før de allierte stakk av og overlot de norske tropper til sin egen sterke.

Vi har sett med en viss skepsis på denne feiringen, som forøvrig har avtatt noe etter at den samme Fremmedlegion ikke sluttet opp om det offisielle nydemokratiske synet på den franske kapitulationen i Algeriet, fordi vi i sin tid fikk berettet av en norsk offiser som deltok i kampene nordpå hvorledes disse fremmedlegionærer myrdet tyske krigsfanger med koldt blod etter å ha drukket seg sanselös.

Nå har vi kommet over en bok som synes å bekrefte dette og som stiller feiringen av fremmedlegionærerne for innsatsen i Norge i et underlig lys. Det er en bok av en svensk, Sture Ronnö, som selv deltok som legionær. Han slapp vekk fra Fremmedlegionen da Frankrike brøt sammen og kom tilbake til Sverige. Boken hans, som utkom i 1943, heter «Vi som inntok Narvik», og vi skal her gjengi noen plukk fra den. Vi forutskikker den bemerkning at forfatteren fungerte som tolk ved regimentstabben:

En liten stund efterat denne

scene ble utspilt, ropte en fransk soldat på meg:

— Kom hit, tolk!
— Hva vil du, spurte jeg.
— Endelig, sa han, endelig har jeg fått hevn.

— Hevn, gjentok jeg. Hva har du fått hevn for?

— Mine kamerater, naturlig
— Du er full!

— Gjerne det, men der borte ligger han i hvert fall, den forbannede «bochen». Og han pekte på et mørkt punkt ikke langt unna.

— Nå er mitt høyeste ønske gått i oppfyllelse, fortsatte han, og viste meg den blodige kniven. Først dro jeg til ham i hodet med gevärkolben, og så gjorde kniven resten.

— Idiot, sa jeg, du har myrdet en stakkars fange. Er det passende for en franskmann med en slik oppførsel? Du har latt sinnen din gå ut over den første den beste, en som er like uskyldig i denne storslaktingen som du selv.

— Tar du den forbannede tyskeren i forsvar? Han gjorde en bevegelse med den blodige kniven.

Jeg viste min browning og forklarte at ved neste bevegelse skulle det smelle.

Forts. side 7.

«De» har rådet meg til å bruke makt om nødvendig!

En nasjonal vekker?

OVERRETSSAKFØRER SVERRE HELLIKSENS BOK OM «RETTSS»OPPGJØRET FORELIGGER NU.

Vi har skrevet her i «Folk og Land» at Stortinget før det behandler Justisdepartementets store verk «Om landssvikoppkjøret» vil få tilstrekkelig materiale til å kunne bedømme gehalten av dette kuriøse selvgranskerverket. Vi siktet da blant annet til den bok overrettssakfører Sverre Helliksen har arbeidet med i lengere tid og som vil foreligge ferdigtrykt.

For å gi våre leser et inntrykk av de problemer boken tar opp gjengir vi her med forfatterens samtykke bokens forord:

Denne boken er ment som en nasjonal vekker.

Okkupasjonen var en ydmykende ulykke for Norge. Et resultat av forsømt forsvar, nøytralitetsvern og effektiv folkerettlig aksjon ved Jøssingfjord og mineutlegningen.

Rettssoppkjøret var like ille. Det ødelegger nasjonen bl. a. ved et økende minoritetsproblem.

For å føre mitt bevis slik at menigmann kan følge med er endel gjentagelser blitt nødvendige.

Det som har preget norsk rettsoppkjørt i motsetning til andre tysk-okkuperte lands er at Høyesterett anså den norske regjeringen i London som kompetent lovgiver. Sogar imot norsk lov. Grunnlovens §§ 17, 96 og 97 og art. 43 i Haagerkonvensjonens Landkrigsreglement vedtatt av Norge og inntatt i Lovtidende 1910 s. 500. Anordningene fra utlandet, fra flyktninger som selv var bundne av engelsk lov, ble godtatt av Høyesterett ved kjennelse av 9. aug. 1945, som forkastet den unge Haaglands anke over dødsdom iflg. særdomstol. Derunder godtok Høyesterett straffbarhet som medlem av NS mot 4 av sine betydeligste medlemmer, som også voterte mot dødsdom. Der var 7 imot disse 4, men derav var 3 falt for aldersgrensen og ulovlige som dommere. 1 var inhabil. Følgelig et flertall på 4 mot 3 for frifinnelse. Dette vet vi først nå etterat dommen for titusener — i ørrevis — har vært ansett som prejudikat for et ordinært medlemskaps straffbarhet.

Sådan kollektiv straffbarhet og erstatningsansvar for andres handlinger er noe helt ukjent. Spørsmålet var opp i den strenge «seierherrenes dom» i Nürnberg, men ble avvist. Rettspresident, amerikaneren Shake, uttalte: «Det ville være ensbetydende med å fastsette en kollektiv skyld som ville ha en masseavstraffelse som følge, en masseavstraffelse som man ikke har presedens for i internasjonal rett og som ingen berettigelse har mellom menneskene». Medlemmer av det tyske nasjonal sosialistiske parti ble frifunnet.

Mange norske jurister uttalte enighet med Høyesteretts

minoritet, som altså nå viser seg å være majoritet. Jeg nevner professor Skete. Professor Andenæs benevner i Norsk Sakførerblad nr. 2, 1945, erstatningsansvar for NS-medlemmer som «en særnorsk oppfinnelse». Dr. juris Smedal påviser i «Patriotisme og Landssvik» s. 179–191 NS-virke som økonomisk gunstig for Norge. Nordmenn «måtte» overta arbeide og plikter etter de mange som reiste. Ellers «måtte» okkupanten nyte tyskere for å få landets lov og orden og dets ernæring sikret.

Amerikansk professor Undstad betegner både «Elverumfullmakten» og Norges krigsdeltagelse som «legender», den første «made up after they reached London». Høyesterett regner begge som eksilregjeringens hjemmel tross der ikke foreligger det Haagerkonvensjonen i art. 43 betegner som «den lovmessige makt» og det strider mot Grunnlovens §§ 17, 96 og 97.

Landssvikanordningen, bestemmelser om særdomstoler etc. er dessuten gitt i London under Norges umyn-

(Forts. side 3)

Nye Pilatuser!

AFTENPOSTEN forteller at den tidligere omtalte innstilling om landssvikoppkjøret er laget av «et sakkyndig utvalg» og det får en vel si er en god karakteristikk. For det skal vel være vanskelig å finne mere sakkyndige enn de som stod i spissen for galskapen.

Dette sakkyndige utvalg fremholder som kjent i sin innstilling meget sterkt at det ikke har foretatt noen gransking av «retts»oppgjøret. «Noen virkelig vurdering av landssvikoppkjøret kan vanskelig tenkes før man kan se oppkjøret i historisk lys», skriver det. Efter slik å ha toet sine hender som hin Pilatus, sikrer de seg riktig nok ved også å påpeke at «helt vurderingsfri vil en slik fremstilling ikke kunne bli» — noe enhver leser temmelig hurtig blir klar over.

Nå har det Justisdepartement som stod faddet til det meget sakkyndige utvalg oversendt innstillingen til Stortinget sammen med en stortingsmelding. Samtidig har også departementet benyttet anledningen til å følge i Pilatus' fotspor og toer sine hender, for ifølge AFTENPOSTEN inneholder stortingsmeldingen «bare et meget kort referat av oplysninger utvalget har fremlagt og ingen vurderinger eller kommentarer fra departementets side.»

All denne håndvaskingen er naturligvis interessant i og for seg, men noen avslutning på debatten omkring «retts»oppgjøret kan den na-

LANDSFORRAEDERE?

Fra et bestemt, etterhånden nokså innskrenket, hold ser veres der stadig i mangel av argumenter invektiver. Prinsippet skal man ikke stanse disse boomeranger i flukten, de vender så allikevel tilbake til kasteren, men følgende kjensgjerninger og deres konsekvenser turde det være gavnlig å holde seg for øye:

I det Herrens år våren 1940 fremsatte i Elverum landets regjering ved statsminister Nygaardsvold forslag for Stortinget om å vedta den tyske okkupants tilbud om en okkupasjonsavtale fremfor krig.

Er det ikke så? Stortinget vedtok enstemmig dette regjeringens forslag.

Er det ikke så? Umiddelbart etter i Trysil meddelte landets daværende konge, at han av samvittighetsgrunner måtte motsette seg Stortingets vedtak, og i tilfelle det ble fastholdt, måtte abdisere, både han, kronprins og arveprins. Som følge herav inntrådte krigen.

Omsider nådde konge og regjering Tromsø. Her tilrådet general Fleischer kongen å forbli i landet. Resultatløst.

Er det ikke så? Før rømningen av landet ble der holdt et statsråd. Det viste seg herunder at landets kronprins ikke delte de kongelige samvittighetskrupler og lot føre til protokollen, at han for sitt vedkommende ønsket å forbli i landet for i den utstrekning det var

turligvis ikke være.

Skal en få «ro omkring rettsoppkjøret», må det nok skje på en annen måte.

mulig å lette sine landsmenn for følgene av landets besetelse selvom situasjonen nu nødvendigvis var blitt meget vanskelig.

Er det ikke så?

Vidkun Quisling inntok fra første stund samme standpunkt som regjering og Storting og senere kronprinsen, og sendte kaptein Irgens til Trysil for å påvirke kongen i samme retning.

Er det ikke så?

Nødvendigvis må ett av disse standpunkter være forræderi. Hvorvidt de subjektive betingelser for straffbarhet er tilstede kan være likegyldig, da de så alikevel er suspendert i forbindelse med begrepet landsforræderi eller landssvik, som det kalles.

Nu kan leseren selv ta standpunkt til saken.

Er de anførte kjensgjerninger uriktige og logikken mangelfull, så si fra.

Olaf Holm.

Innbetalingen av bladpengene for 1963

har gitt bra hittil og vi vil gjerne takke de mange, mange som har funnet anledning til å spe på med en ekstra støtte. De aller fleste har betalt kr. 50,— for abonnementet — altså det faktisk koster oss i fremstilling med det abonnentall vi har og mange har også betalt mere, slik at vi har fått dekning for det manglende.

Vi tillater oss å henstille til dem som ikke har ordnet med innbetaling ennu å gjøre dette så snart som mulig — det er også en ekstra hjelpe for oss å få vite i tide hva vi kan regne med.

FOLK OG LANDS MINNEALBUM :

Falt i øst i kampen for Europa

Ole Moen,
Elverum.
f. 19. 2. 21. i 19. 12. 42

Ole Nordby,
Skielberg
f. 12. 11. 15. i 3. 11. 41

Reidar Egil Morten
Moen
f. 23. 4. 12. i 25. 4. 42

Ernst Per Olsen,
Kongsvinger
f. 29. 9. 22. i 12. 2. 43

Gunnar Øren,
Drammen
f. 8. 1. 17. i 10. 10. 42

Erling Strandnes,
Frederikstad
f. 3. 7. 21. i 28. 1. 42

John Rolv Stea,
Greåker
f. 18. 12. 19. i 18. 8. 41

John Softeberg,
Søndeled
f. 2. 10. 21. i 24. 8. 42

Odd Torp,
Sørum
f. 19. 12. 17. i 22. 8. 42

Kjell Arne Aars,
Rælingen
f. 21. 2. 17. i 14. 8. 42

11.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAvis

Redaktører:

ODD MELSMØR, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Hykleriets glanstdid

Et lite plukk i avisene den siste tid kaster påny et barmhjertig lys over det grenseløse nydemokratiske hykleri som holder på å forpestre verden.

Vi får således plutselig nå servert som en slags sensasjon dette som allerede ble slått fast av en internasjonal kommisjon for tyve år siden, og som for bortimot ti år siden ble lagt frem i en innstilling fra en amerikansk kongresskomité, rent bortsett fra hvor ofte de polske emigranter har slått det fast: at det var en av selveste Nürnbergdommerne, Sovjet, som avlivet 15,000 polske offiserer ved nakkeskudd i Katynskogen. En må uvilkårlig spørre seg selv om det virkelig kan være mulig at selv norske avisredaksjoner helt til denne dag ikke har kjent til det som hele verden ellers har visst? Ja, er det mulig å finne noen annen forklaring enn den at disse avishykerne nå i årrekker har skrevet mot bedre vitende for å få det hele til å passe inn i det gamle løgnmønstret?

Nå er forresten de norske avisredaksjoner ikke alene om dette hykleriet. Også Sovjets meddommere i Nürnberg var fullt klar over det selskap de var kommet i da de satte seg tildoms sammen med Sovjet over det tyske folks ledere. For selv det norske sannhetsorgan DAGBLADET kan nå meddele at «ihvertfall det amerikanske utenriksdepartement så tidlig som vinteren 1942» kjente til «sannheten om Katynmassakren, men etter rádslagninger mellom president Roosevelt og statsminister Churchill, ble USA og Storbritannia enige om å holde sannheten tilbake — fordi de anså kravet om alliert seir over Nazi-Tyskland som et viktigere hensyn».

Det er naturligvis trist å få slike forbauselsens sjokk for gode nydemokratiske pressemenn som så salvesesfullt har talt til folket i moralens og anstendighetens navn og refset tyske krigsforbrytere. Likevel må vi gi herrene nok et sjokk.

For på bakgrunn av denne så å si daglige hets mot tyskerne, må det vel være et sjokk for disse iherdige krigsforbryterjagere å få høre at på et kameratskapsmøte nylig for den tidligere 6. SS Gebirgsdivisjon «Nord» ble det fremlagt en oppgave fra Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge over ukjente døde i divisjonen siste innsatsområde i vest. For de fleste av disse ukjente døde ble hodeskudd angitt som dødsårsak. Et slikt tall på dødelige hodeskudd — i ett tilfelle for eksempel 33 døde på samme sted — er naturligvis under vanlige kampforhold overhodet ikke tenkbart. Det står derfor helt klart at disse soldater av det tidligere Waffen-SS som krigsfanger rett og slett ble myrdet av amerikanske tropper.

Men, så kan en vel da i allfall få trukket disse vestallierte nakkeskuddskrigere til ansvar i en tid de alle gode nydemokrater skriker om straff for krigsforbrytere selv etter tyve års forløp? Ja, styret i Traditionsverbandet for den rammede avdeling forsøkte å få satt igang straffeforfolgning mot de eventuelt skyldige, men riktignok uten resultat. Hvis en da ikke skal kalte det et slags resultat å få vite at hyklerne i vest hadde skaffet seg ryggdekning ved å få med i generalavtalen med den tyske forbundsrepublikken at den ikke skulle forfølge vestallierte krigsforbrytere fra den tidligere fiendeside. Så forsåvidt kunne vestens moralforkjemperne uten å behøve å føle ubehag ta plass i Nürnberg ved siden av de røde nakkeskuddsdommere. De har alle sitt på det tørre.

Frifinnelsesdommen i barnedrapssaken i Belgia har vakt stor og alminnelig glede i pressen, og vi skal ikke ha sagt noe hverken fra eller til i den forbindelse. Men pussig er det unektelig at gleden er størst og alminneligst nettopp i de kretser som mest energisk har krevet straff over de tyske

Rettelse

I «lederen» i forrige nummer var de to første linjer byttet om. Vi tviler ikke på at dette blads intelligente leserne likevel finner ut av meningen, men for ordens skyld gjentar vi her første setning slik den skal være:

Det er en rekke gode, og enda flere mindre gode, menn og kvinner i Norges land som stadig lufter sin bekymring over at det ikke kan bli ro omkring landsvikoppkjøret».

Pussig

Såvidt vi forstår er forhenværende utenriksminister Koht iferd med å produsere nok et bind «Erindringer».

Men er det ikke pussig at denmann som ydet sitt bidrag til dødsdommen over professor Skancke ved i retten å hevde at han ikke kunne erindre å ha sett den kapitulasjonsoverenskomst som han egenhendig hadde satt sitt navnetrekk på nå etterpå gjør det så storveies som hukommelseskunstner?

Julehilsner**i
FOLK OG LAND**

Det er hvert år endel som gjerne vil bruke FOLK OG LAND til å sende venner og kjente en julehilsen. Det vil bli anledning til det i år også, men skal hilsnen komme med i siste nummer før jul må den være oss ihende senest 6 desember.

Prisen pr. stik annonse er kr. 12,— som bes overført vår giro 164 50 samtidig med at teksten sendes inn. Skriv tydelig!

leger som på medisinsk basis etter kjennelse av en legekommisjon begikk lignende ting som den belgiske mørforetok ukontrollert og på egen hånd.

På hjemlig mark bør en kanskje nevne at de aviser som så utrettelig beretter sine lesere om «nazistisk» mangl på moral og anstendighet, og som til og med imellom tillater seg å kritisere FOLK OG LANDS tone og skrivemåte, ikke har ett eneste ref-

sende ord å si til de to skandaleblad AKTUELL og NÅ, som etter en høyst klander-verdig innsats i de levendes verden nå har forlagt virksomheten til de dødes, med en så sjofel reportasje omkring Quislings siste hvilested at det vel må gå kald nedover ryggen på folk som har det

GRAVSTEDENES BEVOKTER

det. Fra sitt postboksnummer i Oslo sender de ut sin avis, et spy av råttenkap.

Dødsdagen for forrederen holder de hellig. Men ikke så hellig at de våget seg frem, da de visste at et kobbel av pressefolk ventet på dem.

Da sendte de en dame i bresjen.

De ventet til kveldsmørket kom, ventet til de trodde alle fotografene hadde gitt opp og forduftet, og så sendte de damen. For absolutt sikkerhets skyld. Åsju.

Dette var ordene, svensken Gunne Hammarstrøms ord. «Et spy av råttenkap», en meget elevert sprogføring må en si, men treffende karakteriserer han seg selv og sine likesinnede, — «et kobbel av pressefolk ventet dem».

Libertas og «NÅ» har oppkastet seg til gravstedenes bevokter. Dog, syv hundre graver ligger utenfor denne bevokters rekkevidde.

A. D.

En nasjonal vekker? —

(Forts. fra s. 2)

dighetsstilstand for krigføring, frigjøring og jurisdiksjon, som de allierte ville være alene om og som eksilregjeringen «måtte» vedta og som bestemte alliert okkupasjon etter den tyske — i strak motsetning til den lovgivningsrett Høyesterett uttalte at regjeringen «måtte» ha.

Man leker blindebokk. Så sent som i 1960 utkom «Grunnloven Vår» ved Tønnes Andenæs (Universitetsforlaget), der angir seg som «lovlig hjelpemiddel ved juridisk embedseksamen.» S. 99 er intatt «Elverumsfullmakten» som aldri har eksistert, men som Landssvikanordningen er basert på. Dokument nr. 2 (1945) viser ingen meningsforskjell om at Grunnlovens § 17 var regjeringens direktiv (s. 749). Formålet med § 17 — og klar ordlyd — forbyr en maktsyk regjering å bryte Grunnlov og straffe

minste spor av anstendighet i behold.

Er det rart at ungdommen reagerer mot de eldres svikt?

lov, som vi har fått som folkets vern.

Generalstab og Universiteter i utlandet kjenner Trondheim-avtalen 10. juni 1940, enighet i juli 1940 mellom Norge-Sverige-Tyskland om frigivelse av internert norsk 1. divisjon og de tre avtaler av 16. mai 1944. Norge «tåler» ikke sannheten og betraktes som et underutviklet land, som ser på at hundretusener er rammet, direkte eller indirekte, av et rettsstridig rettsoppkjøp som skapte «en veritabel terror over landet» (Undstad) og dommer som den av 6. mars 1948 (se avsnitt IV) på grunnlag av politiets falske oversettelse av Trondheim-overenskomsten og åpenbare tolkningsfeil. Allikevel nektes gjenopptagelse. Det gjaldt en norsk offiser som med fremragende norsk militærinnsats kjempet mot tyskerne, men var NS fordi det var det mest forsvarsinteresserte politiske parti.

Denslags må ikke folket tåle og Stortinget må ikke la seg frata sin enerett som lover.

Sverre Helliksen.

Overrettssakfører Helliksens bok

«TENK SELV. De virkelige kjennsgjerninger kontra det norske rettsoppkjøret» foreligger nå.

Prisen er kr 10,— og boken kan kjøpes hos FORBUNDET. Ved forskuddsbetaling over giro 150 28 eller på annen måte sendes boken portofritt. Eller mot etterkrav med tillegg av porto og gebyr.

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING
Postboks 3214 — OSLO

Oberst Konrad Sundlo:

NARVIK 1940

B. Før 9. april

VI.

**Det trekker opp,
Vi forbereder oss.**

Da verdenskrigen var begynt 1. september 1939 ble de tyske og engelske malmbåter bevæpnet med både mitraljøser og luftvernartilleri. Det ble flere og flere av disse bevæpnede fartøyer og en dag regnet jeg ut at bare de britiske båtene på havna hadde en samlet besetning på ca. tusen mann med 20–30 kanoner og enda flere mitraljøser. Tyskerne var også godt forsynt, men det var ikke så mange av dem, da den engelske marinens blokkerte kysten.

Det forekom meg at disse fremmede fartøyer var en fare for Narvik. Rett som det var kunne en eller annen makt ved et kup bemekte seg byen. Riktignok lå det noen norske vaktposter her, og jeg hadde jo kanonen. Men allikevel! Så skrev jeg til divisjonen, hvis sjef var generalmajor *Fleischer*, og forklarte situasjonen.

Svaret jeg fikk var trøstesløst:

«Når et bevæpnet handels-

«BYEN MED KANONEN»

skip fra en av de krigførende makter kommer til den norske territorialgrense, blir det møtt av norske vaktekip som tar i forvaring alle sluttstykker til kanonene. De fartøyer som ligger i Narvik havn har derfor ikke noen sluttstykker. Men de får dem igjen når de forlater Narvik og passerer territorialgrensen for utgående». Så praktisk og enkelt er det hele ordnet.

Men enn om skipperne var så praktiske at de hadde med seg reservesluttstykker?

Da verdenskrigen var blitt en solid kjengjerning, gikk man her i landet til visse sikringstiltak.

«Forsvaret ble styrket».

Således stivet man av ryggaden i Narvik, ved høsten 1939 å sende meg 2 kanoner til. Hele 2 kanoner i tillegg til den ene jeg hadde!

Om disse siste 2 kanoner uttaler i desember 1939 divisjonens Bergartilleribataljon:

«De 6,5 cm. bergkanoner egnar seg slett ikke for den oppgave de er tiltenkt. Å bruke disse mot mål på sjøen hører ingensteds hjemme.»

Bergartilleribataljonen var nemlig en ærlig sjel som fortalte sannheten. Og sannheten var den at disse 2 kanoner var foreldet i midten av forrige århundre. Kaliberet var 6,5 cm. De hadde ingen moderne rekylanordning eller høyde- og sidestillingsmekanisme. De kunne ikke sidestilles på annen måte enn ved å bakse kanon med underlag til siden, og effektiv skuddvidde var 3000 meter!

Men hvor skulle de nå plasseres?

Jo oppe i fjellet, øst for Narvik, og dit kjørte vi dem da. Der ble spadd og hakket, og en vakker dag stod de i fin

stilling med munningen mot havneinnløpet. Innsiktingen var iorden. Nå var det bare om å gjøre at fienden ville styre inn i skuddlinjen når han kom. Prinsippet var altså som når man legger ut selvskudd. Man anbringer selvskuddet på et passende sted, og håper at viltet vil vandre rett inn mot munningen.

Det kom en dag en artillerioffiser fra Harstad og sa han skulle prøveskyte kanonene. Alle tre! Her var det ikke tale om knusler.

Javel. Hele artilleriparken ble transportert bort og satt i stilling ved Sildvik jbst., hvor den fyrte løs på fjellet på den andre siden av Rombakken. Det smalt bra og der ramlet ned noen stein der granatene traff.

Men kanonene ramla også. Det vil si de to. De skvatt ut av stilling og velta, og så gikk det en stund før de var på plass igjen. En fullblods torpedojager hadde sikkert gått mange kilometer i den pausen. —

Min adjutant, kaptein Hjalmar Eriksen, var med på disse skytingene, som nok har gjort et uforglemmelig inntrykk på ham, for i brev av 3/4 1951 skriver han bl.a. dette til meg:

«Nå skal jeg si at det behøves penger til forsvaret! Det er ikke som i vår glansperiode da et regiment når krig var å befrykte, hadde en beholdning f. eks. av 16 par ski med tilbehør og dette sogar midt på vinteren og med meterhøy snø. Husker du de 2 spretne kanonene fra 1868, som skulle bestryke Ofotfjorden, Beisfjorden, Rombakken og diverse andre småfjorder med viker og sund? Ja gu' sa jeg spretne! For hvert skudd — i beste fall 1 pr. 5 minutter — spratt de 10–15 meter tilbake så gnistene føyk! Det gjaldt om å holde seg på tilbørlig avstand. De var ikke å spøke med, de karle!»

Narvik-folket er glad i frisk luft og farter viden rundt. De oppdaget etterhvert at det stod 2 «feltkanoner» ovenfor byen og skyndte seg straks avgårde for å se på dem.

Da de kom nedover var de forarget:

«Feltkanoner? Fa'n heller! Det er jo bare rene skjære dritten!»

Så skrev jeg til divisjonen:

«Ta dem fra meg! De ødelegger moralen blant folket og trappene!» Og skrammelet ble virkelig tatt bort. Et rykte sa at de 2 gamlingene ble sendt til Øst-Finnmark for å hindre russisk angrep på gamle Norge.

Men jeg fikk ikke noen andre og bedre kanoner istedenfor de 2 som var sendt til andre fronter. Divisjonen gjorde imidlertid et forsøk, idet den gav et motorisert bat-

'Forts. side 7)

X. Hans Egede-Nissen:

Pastorale erindringer

IX.

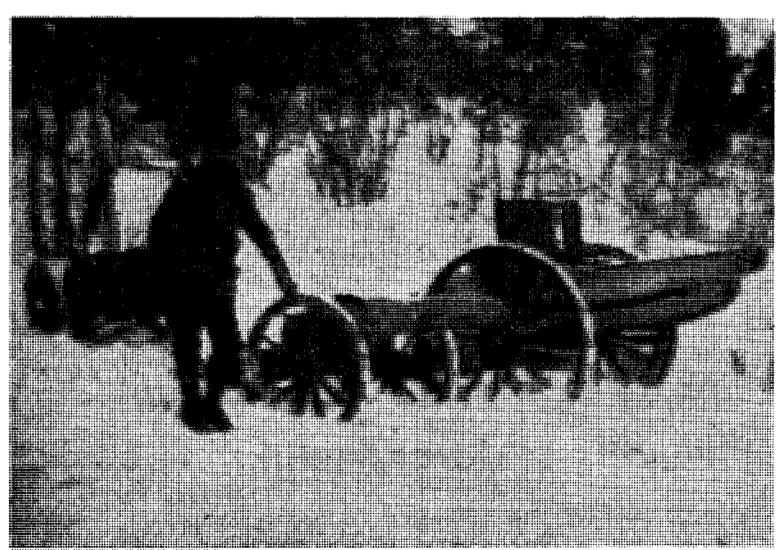

Så fikk jeg Sollia sogneprestembete. Det ligger opp mot Rondane

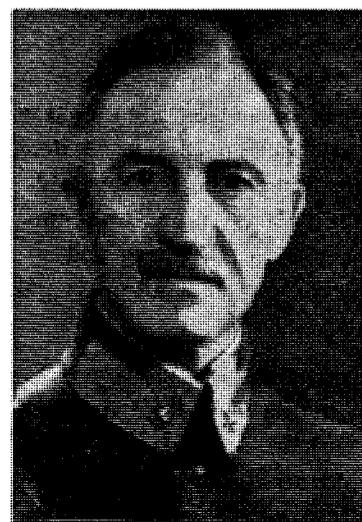
Brautens prestegård hørte jeg det som torden i det fjerne. —

Det å være prest i det herlige Sunnylven måtte gi en stor takknemlighet, som jeg alltid har følt. Den unge og uerfarne prest som kom dit gjorde en kapitalfeil. Jeg var for rask i mine dommer og slutninger og bebreidet feilaktig motstandere motiver de ikke hadde. Tør jeg pådra meg mistanke fra leserne om utdig selvpøttatthet når det legges til at man 35 år etterpå — under et kirkejubileum i 1960 — hvor jeg var innbudd med andre kallsinnehavere og sammen med biskop Indrebø — fikk anledning til å be menigheten tilgi meg min nikkjærhet i ungdommens korte år. Efter den lange festmesse følte jeg meg rent som en amerikansk president, idet jeg måtte trykke hundreder i hånden som hadde fylt kirken. Av denne grunn kom en forsent til festmiddagen på Grand Hotell, hvor min begavede konfirmant engang, nåværende ordfører av Senterpartiet var en glimrende vert. Nils Hole heter han. —

Nu er Senterpartiet (Bondepartiet) det ledende i Sunnylven. Da jeg var prest der var det Venstre som førte sceptret. Det må innrømmes at det fordoms Venstre hadde mange dyktige kommunale ledere — særlig minnes jeg ordfører og lærer P. A. Lillebø. Han har blant annet skrevet Sunnylvens bygdebok. Den tør jeg anta kan være et mønster i sitt slag. Han hørte til den ledende ætt i bygden og den kunne — som avdøde fylkesmann Olav Oksvik føres tilbake til prinsessen fra Hoff i Bøverdalens — Loms gjeld — datter av en Oldenborger, såvidt jeg husker — Christian Quint. Gjennom to veier stammer jeg selv fra Kvintens farfar Christian Quart, og ledes jeg til å formode et meget fjernet slektskap med de store bønder av lensmannsætten i

Oberst Sundlo forteller at de to bergkanoner fra Narvik ble overført til Finnmark, og her kan dette blads redaktør supplere ham med et bilde av kanonene fra den nye standplassen. Pussig nok fikk han seg underlagt de to bergkanoner som kompanisjef på grensevakt i Pasvik og kan bekrefte opplysingene om deres anvendelighet. Lengst til høyre sees forøvrig en 7,5 cm. feltkanon av den sort som Sundlo skulle forsøre Narvik med mot en fiendtlig flåte.

Sjefen for 6. divisjon i 1940:
general Fleischer.

ALEXANDER LANGE:

Reise til det sydlige

Litt av hvert om rikets tilstand

Strand Hotell, Fevik.

I.
Formannen Anders Haf-skjold og redaktør Odd Mel-som sa at jeg burde besøke våre folk (og andre folk) — så mange som overhode mu-lig — i den sydlige del av Nor-ge. — At det ble en positiv tur skyldtes ikke først og fremst at jeg kjørte på en eldre og vellykket modell av Jonas Øglends moped — men at det finnes flere trofaste — lydhøre norske mennesker, enn vi tror. — Det finnes selvtenkende, tidligere motstandere som har revidert sin oppfatning. Dessuten er i ungdommen en følelse av at tiden krever nye konstellasjoner og opprør mot håpløst hildede, hva ungdom alltid har sagt til alderdommen! Dessuten vet de at skolebøkene bare juger om det som fedrene hittil har skodd seg på! — Vårt syn på det hele er bekreftet av utviklingen. —

Dommen over «rettsoppgjøret» i Norge ble nylig avgjort

av en kommisjon, bestående av folk som i dette politiske spill og tåkelegging for å dekke de skyldige for Norges ulykke — antas særlig å ha kompromittert seg. —

Da kommisjonen åpenbart vil antyde at de avsagte dommer var gale — og undskyldes med «affekter» — skrives det nu at man må avvente «historiens dom.»

Denne erkjennelse mener man at justisofrene skal slå seg til ro med! — Tenk om våre strafferettsdommere i tyvs- og drapssaker skulle appellere til «historiens dom». Verre slag er ikke rettet mot «rettsoppgjøret»!

Til belysning av *nutidens* dom vil jeg referere fra en svær artikkel i *Rogaland* for 29. september 1962 som Rasmus *Hetland* på Gandal ga meg:

— «Krigens ja, den har vel stor skyld i at mange av oss som vokste i denne tiden —

... s: «Dagboken» kom da værst et knep.

SOMMERENS SENSASJON:
ANNÆUS SCHJØDT SENIOR
AVSLØRER QUISLINGDOM-
MEN PÅ STRAND HOTELL,
FEVIK, FOR AGDERPOSTEN.

kom galt avsted. Alt ble jo forandret. Rasjonering og svarte-børs — sansen for de reelle verdier ble helt forkvaklet. Og jeg tror vi fikk en helt gal innføring i forhold til politi og myndigheter. Handlinger som i fredstid ble fordømt og straffet — ble sett på som heltegjerninger. Å stjele fra tyskerne var en bragd, sabotasje og voldshandlinger hørte til dagens orden. Respekt for politi og myndigheter hadde en ikke — de var til for å lures, føres bak lyset. Denne innstillingen har kanskje satt spor i sinnet hos mange som var unge den gangen. —

På turens første dag kom jeg frem til min gamle venn fra Leidangen, nordsjøflyveren, kampflyver fra den første verdenskrig, major Trygve Gran og frue i Fevik. Han hadde nok vært general i RAF, hvis han ikke hadde lidt av en uutryddelig kjærlighet til Norge. Virkelig nasjonal holdning har gjennom tidene vist seg livsfarlig vis a vis den til enhver tid fremmedstyrte herskende klick i Norge. Fra Fevik oppsøkte jeg folk i mange dager. Til de mer uforglemmelige hører tannlege T. S. Hauge, Arendal. — Jeg burde ha søkt min tidligere, elsk-verdige kollega, politimester Onsrud, nu sivilforsvarssjef. Han deltok med flere gode nordmenn etter ordre i Politidepartementets meglingsaksjon i 1941 for å få Kristiansands politi til å gjenoppta sin tjeneste, og viste seg i besittelse av sunt skjønn. — Vi vil ønske herr Onsrud alt godt i hans nye stilling. —

Med Oscar Blich var jeg på det herlige Froland Verk som han uklanderlig hadde ledet under okkupasjonen, og siden hos den store, norske produksjonen av god vin, Sjur Fuhr, hvis anlegg er Grimstads severdigheit, ved siden av det apotek hvor herr Henrik Ibsen trillet mange lumske pil-ler for vår siden så seier-rike Ola nordmann. — Likesom Ibsen hadde drevet med å legge en torpedo under arken — hvilket burde ha gitt bedre resultat i Norge — så driver direktør Fuhr med å oppelske gjærbasiller som er så motstandsdyktige mot de onde makter at de innen en overskuelig fremtid tåler noen og tyve volumprosent av det stoff som inspirerer både til det ene og til det annet. — Også på kongresser som nu henlegges (Forts. side 8)

Civilingeniör Erhard Fliesberg:

VAD ÄR KAPITAL?

Fartyg är och kapital — —

Ur ett brev till en svensk generalkonsul i utlandet d. 21/5 1939: ... Denna samhällets inställning till att betrakta penningen — vilken är totalt oväsentlig — som det viktigaste, och att istället sätta det enda livsviktiga — kapitalen — i skymundan, kommer enligt min uppfattning, att leda till en oerhört svår kris — den svåraste mänskligheten känt ...

Ideligen trumpetas om toppmöten. Ideligen förkunnas att på dessa skola alla de problem löses, som sedan decennier försätter hela världen i en fulltonig häxsabat av ljudande stridsbasuner, revolter, revolutioner, kalla och varma krig och ständigt försämrat penningvärde.

Understundom blir det efter åratals kåbbel dylika toppmöten, varvid resultatet vanligtvis utmynnar i ett samfälligt: «Enighet kunde ej uppstås, varför det beslutades att snarast samlas till nya toppmöten.»

Den enda fråga, som absolut ej får behandlas av dessa «världens store» är problemet om penningen och dess roll för ländernas välfärd och sociala gemenskapsliv. Och likväl finns det faktiskt inte något annat så betydelsefullt socialt framsteg som att mänskligheten äntligen helt och fullt lever sig in i full förståelse av den väsensskilda olikheten mellan penningar och kapital. Samt att i överensstämmelse med detta vetande rätta sin livsföring och behandla sin samhällsordning på grund-

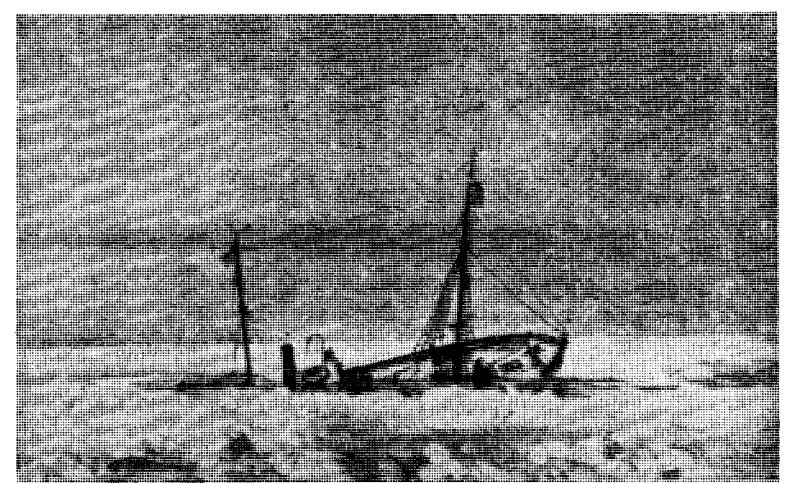
val av dessa begrepps olika innebörd och betydelse.

Penningen och guldet har gjort och gör mänskligheten stora tjänster. Men detta berättigar oss ej, att förvandla dem till något annat än vad de verkliggen är. Penningen är ett mycket händigt och praktiskt hjälpmittel, som på ett enkelt och smidigt sätt möjliggör byten mellan de livsviktiga kapitalen och likvidering av olika slag av arbeten. Ån så länge har den varit och är den lämpligaste bytesförmedlaren för alla de transaktioner som behövas i modernt samhällsliv vid förmedling av värdebyten mellan kapital och tjänster.

Penningar är konstgjorda «värden», vars egenvärde mest är ytterst minimalt i förhållande till därå instämplat siffervärden. Dess momentana värde är avhängigt av skötseln av landets angelägenheter å ena sidan och skötseln av penningvalutan å den andra.

Penningen skal vara mänskans tjänare — aldrig dess herre, för vilken senare roll

Forts. side 6

Naturkrafterna kunna bli oss övermäktiga — slående människors verk i spillror — —

VAD ÄR KAPITAL?

Forts. fra side 5

den saknar alle de naturliga egenskaper, vilka utmärka alla äkta kapital, mänskligheten betjänar sig av.

Guldet är ingenting annat än en relativt sparsamt förekommande metall. Det är en av våra bättre ädelmetaller, av naturen förlänad med egenskapen att motstå luftens oxidation och syrors — med undantag av det sammansatta kungvattnets — frätning. Det är ett äkta kapital, ehrur av den sterila typen. Men detta utgör inget skäl till att behandla det såsom en slags regulator för internationella handels- och valutatransaktioner, resp. att inlägga det i pansrade och väl bevakade källarvalv såsom säkerhet för penningutgivning. Dess roll bör förvandlas till dess uteslutande nyttotjänst för människan.

Kapital. Ordet som sådant betyder huvudsak dvs. något väsentligt. För vem? Naturligtvis för oss människor, som tro oss vara herrar på värkringsnurrande lilla planet. Kapitalen innefattar därvid allt, som sätter oss istånd att leva och verka, alla absolut nödiga nyttigheter såväl som allt som ökar trivsel och underlättar arbetet och inte minst religion, konst, kultur, nöjen, med ett ord alltså *allt* som underlättar samhällslivet.

Kapitalen är antingen *sterila* eller *levande*. De sterila ha ingen inneboende livskraft och kunna således endast med människans tillhjälp alstra kastning och förändras till andra kapital. De kunna ej direkt levnära människan. De levande ha dock sin egen inneboende livs- och växtkraft, som med naturens och även människans tillhjälp kunna åstadkomma både avkastning som nya former av kapital. Men utan någon form av arbete kan människan ej tillgodogöra sig något slag av kapital.

Vår existens' enda bär- och livskraftiga grundval är arbete och kapital.

Kapitalens rad är överväldigande rik, varför här endast ett ringa antal kan nämnas till förtydligande och förståelse av vad kapital är.

Kläder som skyddar oss mot kold och värme, som sätter oss istånd att under de mest olikartade förhållanden uträcka vårt arbete.

Födan den fysiska, timliga, mänskliga energialstraren och livsbevararen.

Sol, vatten, luft, som direkt el. indirekt är livsvillkor för alla levande kapital. Dock tycks fackmän dvs. nationalekonomiska experter vilja beröva dem titeln kapital av det lindrigt sagt egendomliga skälet — «de är så rikligt förekommande.» Men när och där de saknas, märks bäst, vilka nödvändiga och ovärdeliga kapital de är. Vilka arbets- och

kapitalslukande anordningar måste då ej vidtagas för att ersätta och tillföra dem. T. ex. bestrålnings-, belysnings-, och uppvärmningsanläggningar; bevattnings-, damm-, och hamnanordningar; luft- och fläktinstallationer för gruvor, industrier etc. Millioner måste investeras eller känns t.ex. rubriken «Regnet räddar miljövärden» igen?

Verktyg, alla de verktyg och maskiner av tusentals olika slag, som vi behöva för underlättandet och påskyndandet av mångahanda slags arbeten.

Hus, bostäder, fartyg, industribyggnader, samt alla företag, som skyddar oss och vårt arbete, transporterar våra produkter och behövas för tillverkning av kapital i varianternas mångfald.

Jordens naturrikedomar — åker, äng, skog och allt som jorden, bergen gömmer av för oss användbara kapital dvs. allt som jorden, sol, luft och vatten giver oss av näringsmedels och nyttigheters mångtusenfald.

Naturkrafterna speciellt i den mån vi till vår fördel lyckas tillgodogöra oss deras energimängder.

Djuren i luften, vattnet, i och på jorden när de till vår välsignelse nyttiggöras.

Kulturens alla skatter — de på våra psykiska krafter eggande, sporrande, danande och energialstrande.

Samt det allra centralaste kapitalet — människan själv — för vilken

Hälsa och kroppskrafter, som möjliggöra för oss att överhuvudtaget sträva och arbeta — är det näst viktigaste kapitalet — under det att det allra viktigaste är och förblir

Förstånd, kunskaper, erfarenheter och skapande förmåga, ty utan dessa skulle vi icke kunna nyttiggöra, forkovra kapitalens omförvandlingar, alstra och skapa nya och göra dem avkastningsalstrande. Det är tack vara dessa, som vi skilja oss från djuren.

Kapitalen är således den förmögenhet, som det gäller för oss att effektivast möjligt utnyttja och förvalta. Men de kunna alla förbrukas och i deras natur ligger dock att de alla är förstörbara, utsatta för tidens nötande och frätande inverkan, varför de måste förynas, ansas, vårdas, skötas, ständigt krävande arbete för alla dessa förvaltningsuppgifter.

Vartill kommer den egenskap, som ytterst betydelsefullt och ödesdigert ingriper i hela vår livsföring. De kunna alla verka direkt förstörande.

Kläder är utsatta för nötning. Om av olämplig beskaffenhet kunna de förstörva hälsa och kroppskrafter.

Födan förbrukas för energialstring, måste ständigt ersättas och är om använd till

övermått el. av giftig beskaffenhet mer el. mindre livsfarlig. Alla födoämnen undergår merendels snabb förstörelse och kunna av oss endast till viss grad skyddas och bevaras från föruttnelse.

Solen kan av vädrets makt hindras att för länge uteblif med sina livgivande strålar el. genom sin alltför intensiva strålenergi uttorka marken och fördärva all växthet däruppå.

Vattnet kan åstadkomma katastrofala översvämnningar. Det ihållande regnet förstöra grödan. Kan innehålla lättlösligagifter.

Luften kan i instängda lokaler bli direkt livsfarlig genom däri uppstående giftiga gaser. Och i komprimerad skick åstadkomma sprängningsolyckor vid sin expansion.

Verktyg, maskiner slitas ut, brista, förstöras och åstadkomma väldssamma skadogörelser genom söndersprängning.

Alla slags byggnader är utsatta för solens, luftens och vattnets förstörande inverkan. Eldsvådor, husras förintande dem och därmed spridande förökat fördärva.

Fartyg föråldras, försilitas, förlisa, stöta på grund och kollidera med förökad skadegörelse som följd.

Jordens naturrikedomar tömmas. Åker, äng förvandlas utan ständig bearbetning, skötsel och tillförsel av gödningsämnen snabbt åter till vildmark. Ogräset frodas, törnen och tistlar växa upp till ogenomträngliga snår och vildmarken sprider sig allt snabbare.

Naturkrafterna kunna bli oss övermäktiga. Bergen rämma! Jordbävningar förstörande generationers samlade kapital! Vulkaner utspridande död och förintelse! Stormarna vräkande hus, skogar överända, släende människors verk i spillror, sänkande fartygen på havet!

Djuren kunna som t.ex. grashopporna växa till i fasaväckande antal, förtärande allt växtriv i sin flyg- och vandringsväg. Rovdjuren sönner slitande boskap och människor! Tama djur i raseri bli fördärvingande.

Kulturskatterna försvinna och förstöras. Kulturens alla välsignelser kunna missbrukas, missförstås och göras till föremål för mänsklig ondskas alla rovdjurs- och urtidsdrifter, förhärjande i sin sadistiska blodtörst.

Ty människan själv kan vara en släktets överträffade skadegörare. Brottens alla slag till höjdpunkten i organiserad, metodiskt och vetenskapligt utförd skadegörelse — kriget — som likväl på grund av vår ofullkomlighet och härskande falska läror även kan åstadkomma positiva bidrag till utvecklingen — ej minst i vissa

Pastorale - -

Forts. fra side 4

Sunnylven. Ingen som mötte Olav Oksvik kunne mistenke ham för å være en slekting av treffen Kark. Oksvik var den norske adel personlig. Han var såvisst ingen fylkesmann Evensen eller varm venn av det som nu omsider engster seg på toppen, og savner Oksvik. — Et Co. —

Jeg kan ikke la være ad finem å nevne nok en gang sunnylvingenes hjelpsomhet og offervilje. Hva der kom år om annet inn ved basarer og kvinneforeninger — til ytre og indre misjon var enestående.

— Dette hjertelag viste seg også i avskjedsgaven — da jeg dro med familien avgårde den lange reise via Aandalsnes, Hamar til Atna stasjon i Østerdalen. Tross all sladder og misunnelse hadde jeg fått et embeide jeg hadde sökt. — Jeg var dessuten innstilt til andre embeder... Men det ble like ut sagt meg av den daværende ekspedisjonssjef i Kirkedepartementet, *Oftenæs* at jeg måtte slutte å drive med politikk, hvorpå jeg freidig sa til byråkaten at minst 10 av min ætt hadde som prester i embede vært stortingsmenn, hvorav én satt i det daværende Storting. Jeg gjorde oppmerksom på at min tippoldefar hadde vært delegert til Eidsvoldsforsamlingen i 1814

avseenden som andligt karaktertårsdansande.

Genom føregående klarlagende kunna vi fastställa

KAPITALENS UTSLAGSGIVANDE KÄNTECKEN.

De kunna alla förbrukas och förstöras.

De kunna alla verka direkt förstörande:

vartill för de levande kapitalet tillkommer den positiva egenskapen;

De ha sin egen växt- och livskraft.

De kunna alstra nye kapital mer el. mindre utan människans tillhjälp.

Det existerar således inget oförstörbart kapital. Ej ens ett oföränderligt, utan alla äro underkastade naturens därmed påvisade lagbundna ordning. Detta är den grund, vi människor ha att bygga på och vilket varit ledomotivet för utformandet av *NAMI* till en verlig vetenskap om huru uppbygga och forkovra människornas verklig sociala välfärd. Alla försök att rucka på denna evigt oföränderliga lagbundenhet är dömda att misslyckas. Lagar kunna blott under kortare tidsperioder ändra något härutinnan men aldrig i längden.

Slaveriet under penningens allmakt måste definitivt brytas.

Stockholm 19 den 30/10
1962.

Erhard Fliesberg.

på Eidsvold, samt at Christian Magnus Falsen, Grunnlovens Far og Eidsvoldsmannen Peter Motzfeldt var av min fars ætt. —

Så fikk jeg Sollia sogne-prestebede. Det ligger opp mot Rondane. Prestegården er den høyest liggende gården, cirka 800 meter over havet. Også her hadde menighetsrådet innstillet meg og merkelig nok hadde ingen anonyme smedeskrivere og menn i mørket skremt menighetsrådet.

Sollia i Østerdalen hørte nemlig til det man i bigotte pietitsklikker kalte det mørke fastland. Dette navn hadde selveste Generaldirektøren for Indremisjonsgeschäften — i hoteller, skoler, trykkerier, kaféer, fast eiendom, fæstigheter, aktiva og herligheter av hva Navn de end nevnis kand — dette navn «det mørke fastland» hadde han satt på Østerdalen. — Derfor hadde den herskende klick som har Gud i lommen — ingen forbindelse med menighetsrådene i dalen, mens mange steder elles de kirkefientlige krefter hadde okkupert institusjonen av 1922 innen statskirken, som før var prest- og især departementsstyrt.

Det var Sankte Hanstider 1925 jeg kom til fjellbygden *Sollia*. — Naturen var kledd i høytidsskrud. Det var som ble jeg mottatt av de soltindrende fjell, kletter og vorder (uttalt voler), av jublende várbekker og tordnende fosser. Et veld av blommer, liljekonvaller og orkidéer — og — ikke minst nasjonalblomsten i Sollia — Tyrhjelm — under det demokratisk diskriminerende navn Lushatt. Østover så du ikke skogen for bare trær — bakom sang skogene — der ligger Østerdalens største samlede skogteig, Solligårdens skog, stor som et tysk fyrstendømme. Det var vel en overgang fra fjordbygden vestfra til fjellbygden i det skjulte Norge. —

Dette var Norge som BB har besungen:

Der ligger et land mot den evige sne,
i revnerne kun er der vaarliv
at se. —

Det var så vakkert at en kunne aldri bli trett av å beundre natursceneriet heroppe. Men skal ikke dette bli en tyk bok bare om mitt «fjelleventyr» så får jeg nok fatte meg i korthet om det store kontrapunkt i mitt livseventyr, nemlig kjærligheten til folk og land, fedrenes jord nord i tåkeheimen med 9 måneder vintrer og tre måneder kald vind.

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 • Tf. 44 49 94

Med Fremmedlegionen - -

Forts. fra side 1

— Du er tyskvennlig, ditt svin. Kanskje du er spion også?

— Kom, sa jeg, kom så skal vi nok få undersøkt det. Spionkontoret ligger ikke mere enn to hundre meter borte.

— Spionkontoret! gjentok han dirrende. Hver fransk soldat kjenner det går kaldt nedover ryggen når dette kontoret blir nevnt.

Dessverre lykkedes det meg ikke å få istand en passende straff for ham, da det kom noe annet imellem.

I neste slag mistet franskmannen selv livet. Han ble uhyggelig lemlestet, led svært og døde av sine sår. Rettferdighet var skjedd fyldest.

*

Obersten hadde nå (etter et luftangrep på kvarteret) fått like meget spionskrekk i seg som løytnant Blanch.

— Den norske armen er ikke annet enn en flokk trege bønder, ytret han. Den duger ikke til noe, og forresten så tror jeg ikke på noen av dem. Annen hver en er jo betalt tysk spion.

Omkring det lille stedet ble det satt en ring av skiltvakter som hadde streng ordre om å anholde alle som forsøkte å komme gjennom. Ikke engang en norsk uniform gjaldt som passerseddel. Vi fikk flere besøk av norske offiserer som ville ha opplysninger om tilstanden, men alle ble avvist og oppfordret til å forsøke å skaffe seg sine opplysninger på annet hold. Det var det dårligst tenkelige samarbeide, og det er lett å forstå hederlige nordmenns sinne over mangelen på fortrolighet.

*

Hans kone gransket meg først kritisk. Hun likte ikke folk i den uniformen, men da min nasjonallitet kom for dagen, lyste hun opp.

— Jeg liker ikke det franske pakket, forstår De. Igår kom det inn en fransk soldat. Jeg forsto ikke hva han ville, men jeg bød ham på kaffe og brød. Han var jo en av våre allierte. Han spiste som om han aldri skulle ha sett mat før, og da han gikk passet han på å stjele med seg en gullklokke.

Det var konfirmasjonsuret mitt, sa en sot liten pike som viste seg å være datter i huset. Den bannditten stjal den fine klokken min. Men, la hun til, hva gjør vel det. Vi har jo ikke fått så meget ødelegg. Naboene vet ikke hvor de skal gjøre av seg.

*

En norsk major sier til tolken:

— Legionærene stjeler jo at de kan komme over, sa han. Jeg har anmeldelse for alt mulig. Og ikke kan de la damene våre være ifred heller. Men får jeg tak i noen av de svina som øver voldtekts mot uskyldige norske piker, så skyter jeg ham på flekken, om han er aldri så meget alliert.

Nå hadde han riktig fått vann på møllen, og jeg tenkte på hva obersten ville si om han hadde hørt bare litt av det som majoren fortalte meg. Ja, hva kunne han si, forresten?

Narvik — Hemlig plan —

Forts. fra side 1

hetsrådet att framlägga en resolution, som för närvarande är under utarbetande. Denna resolution kommer att

fastställa och kritisera Tshombes omedgörighet;

upprepa FN:s beslut om återställande av Kongos enhet;

fastställa den fortsatta närvaren av legoknekta (mercenaries) i det katangesiska gendarmeriet;

uppdraga åt FN:s stridskrafter i Kongo att ofördörligen besätta gruvcentra i Katanga samt att bringa gränsövergångarna till Katanga under sin kontroll;

uppfordra den belgiska regeringen att avskeda alla belgiska tekniker och inställa alla utbetalningar till de förvaltningstjänstemän och tekniker, vilka vägra att lämna landet;

anmoda den belgiska regeringen att stoppa allt Sabenaflyg till Katanga för att tvinga alla personer, som önska resa till Katanga, att taga vägen över Léopoldville;

tvinga gruvbolagen (främst «Union Minière du Haut-Katanga») att erlägga alla skatter uteslutande till centralregeringen.

«Denna resolution kommer förmodligen att i säkerhetsrådet avböjas av Storbritannien, kanske även av Frankrike. Den kommer sedan att läggas fram för generalförsamlingen, där den utan större svårighet kommer att antagas.»

I generalsekreterare U Thants hemliga memorandum redogöres vidare för tre alternativ, som FN:s militärkommando utarbetat för den nya aktionen mot Katanga.

Enligt plan A skola operationer genom luftväpnet insättas mot varje punkt i Katanga, som senare skola besätta, framför allt mot gruvindustriens centrum i Kolwezi jämte de viktigaste gränsstationerna. Ett förberedande bombanfall (preliminary bombardement) riktas mot de katangesiska garnisonerna för att omöjliggöra motaktioner från dessa.

Planen har dock — heter det i memorandat — enligt

fulgte folkevandringen nordover, och det gjorde den rett i:

«När en ikke kan komme överens med en fiende som är starkare enn en selv, skal en söka å redde seg ved flukt. Det har profeten selv bestemt». Slik står det i Koranen.

Så folkeopinonen har funnet alt iorden når det gjelder Oslo. Da var det annerledes med Narvik, «festningen» Narvik, «Nordens Gibraltar»! «Den kunne jo ha vært forsvar, og da den falt, brast Einar Tambarskjelvers bue, og dermed gikk Norge under.»

FN-kommandot vissa svagheter: bl. a. säges det vara svårt att för obegränsad tid hålla erövrade positioner mitt bland en fientlig befolkning, i synnerhet som FN-stridskrafterna kunna drabbas av betydande förluster i människoliv, samt att man kan vara tveksam om den hållning, som grannstaterna Rhodesia och Angola kommer att intaga.

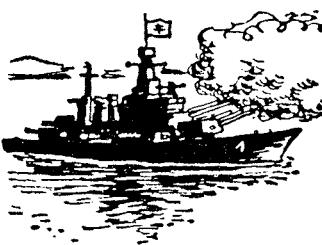
Plan B betecknas som en reducerad version av plan A: Katangas ockupation genom FN:s stridskrafter skulle inskränkas till positioner längs gränsen.

Härefter presenteras plan C — som att döma av den utförliga beskrivning syns vara den, som främst leker krigsherrarna i FN i hågen — enligt vilken FN skulle inskränka sina operationer till bombardemang av katangesiska förbindelse- och etapplinjer (vägar, broar, tunnlar och järnvägar). En sådan aktion skulle, anses det, näppeligen ogynnsamt påverka den allmänna opinionen, eftersom FN skulle kunna hävda, att endast obebodda områden bombarderas, varför några offer knappast kräves bland civilbefolkningen. FN-kommandot säges vara övertygat om att man genom plan C skall kunna avbryta exporten från Katanga utan att behöva sätta in större truppmassor och utan att stora drabbnings med Tshombes gendarmeri skola vara erforderliga.

FN-kommandot vill — heter det i U Thants momorandum — i möjligaste mån undvika förluster i människoliv på FN-truppernas sida, i synnerhet inom Irlands och Sveriges kontingenter, emedan dessa stater i händelse av stora förluster skulle kunna undandraga FN sitt militära stöd.

Dokumentet från FN är ett häpnadsväckande avslöjande av den mentalitet, som i närvarande stund besjälar denna s.k. fredsorganisation och dess ledning. I detta memorandum — vilket som sagt utarbetats före den aktuella Cubakrisen — planeras kallblodigt ett angreppskrig. Det upplyses även om att FN-truppernas anfall skall samordnas med operationer av centralregeringen till omkring 15.000 man uppstående styrkor i norra Katanga samt att den 4.000 man starka indiska FN-styrkan fått order att vara stridsberedd från den 12. november.

Det allmänna storpolitiska spänningssläget torde som sagt för tillfället ha satt en käpp i hjulet för FN:s krigsutlösare i Kongo, där ju svenska marktrupper och framför allt svenska stridsflyg äro verktyg för U Thant och hans s.k. fredsmissionärer. Kan verkligen vårt lands regering med de borgerliga partiernas samtycke fortsätta med detta vettiga och brottsliga FN-engagemang?

Forts. fra side 4

teri som stod i Bardu, ordre om å kjøre ned til Narvik og melde seg for meg. Batteriet fikk orden den 8. april, men kom aldri frem. Det kjørte seg fast i snøfonnene på fjellet.

På folkemunne ble dette utlagt på fölgende måte:

«Det var oberst Sundlo som ville ha batteriet til Narvik för å overgi det til tyskerne som han visste ville komme, men det ble heldigvis snöstorm, så batteriet ikke klarte å kjøre frem til Narvik og derved mislyktes forrædernes onde anslag».

I gamla dager när en bys borgere ville forsvare seg, bygget de en hög mur runt byen. När så fienden kom tok de med seg noen bunter piler och en god slump stein för å önske ham velkommen. Var de riktigt omtenksomme tok de också med seg kjerringene sine, idet sinte kjerringar hadde et flott håndlag när det gjaldt å pöse kokende vann, smeltet bly eller utesket kalk i hodet på gjesten. De var ivriga slik, de gamle.

Men tidene forandrar seg, och derfor vet alle at Oslo i 1940 ikke ble forsvart av noen ringmur eller av gamle Akershus, men av befestningar långt ute i fjorden. Den närmaste var Oscarsborg ved Drøbak, 3 mil borte, och de andre var enda lengre vekk. Helt der ute hvor sjøen under sönnan vind bringer tankene hen på Danmarks liflige vang og venge.

Så da tyskerne i 1940 var kommet seg innenfor Oscarsborg, var saken klar for Osloboerne. Alle som kunne, sökte å komme seg vekk, også Konge, regering och kommanderende General. De som ble igjen fikk anledning til å se tyskerne marsjere fredelig nedover Karl Johan, assistert av ridende norsk politi, som sörget for at de stakkars tyskerne ikke ble sjikanert.

Der foreligger ingen meddelelse om at noen av Oslos mange tusen kjekke karer lop opp på Akershus för å smelle noen skarpe skudd med saluttbatteriet. Det var ikke en eneste en som la seg nede i havna med Kraken og lommene fulle av patroner för å forsvare nøytraliteten. Ikke en! Hva skulle forresten slikt noe ha vært godt for? Byens garnison, Garden, stakk av. Den

Tannlege
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

ANNELISE PAROW

TANNINSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - v Lade-
moen kirke - Voldsminde

Reise til det sydlige

(Forts. fra side 5)

til praktfullestes hittil, vår kjære Anders Jahre et Co.s Park Hotell, Sandefjord. — Oslo synes nu også på dette følt å være et U-område — verdig et opprop fra Gunnar Jahn og alle dem som sørger over det Apartheid, som de selv strengt lever etter...

I Grimstad traff jeg den fjellstø norske lege personlig: — Jac. Erichsen. — I et samfunn hvor personligheter er godt ryddet ut — må jeg tilstå min egosentriske svakhet for monumentale husleger og rådgivere udi alle ting. Som sønn av en slik doktor som startet i Lillesand, jaget harer i Tvede, har en i all uformuenhet villet medvirke til å åpne folks øyne for at ikke alt det som kommer utenfra — fra et visst hold — er redningen for fusk på toppen i Norge! Denne forfalskning og fortelse av livsviktige realiteter, foregår frekkere for hver dag. — Dr. Jac. Erichsen traff jeg sittende i sitt særdeles innholdsrike bibliotek. Han hadde en løves holdning og blikk, og er henimot 80 år. En dag skulle han hente en pasient og løfte denne inn i sin bil. Herunder gled han, brakk lårbenet (fractura Colli femoris) — og ble kjørt bort sammen med pasienten.

Vi snakket sammen om noen usedvanlige bøker i hans bokhyller. Her kan samtidig noteres et karakteristisk trekk hos alle de jeg traff: deres både omfattende og konsektrerte boksamlinger. Når Cappelen og Gyldendal, Grieg og Groot og de andre klager over at folk bare kjøper ukeblad, ikke bøker, da gjelder ikke denne kritikk, vårt nasjonale og selvtenkende publikum, som NB, leser seg tvers igjennom sine bokhyller! Mange av disse folk er på svær fremrykning i tiden!

Dette var en av mine rekognosceringsiakttagelser fra Oslo til Sauda. Uten å ha innsikt våget jeg overfor dr. Erichsen å bringe på bane spørsmålet om kreftens gåte kan tenkes løst derhen at den på ett eller annet stadium, i en eller annen form kan karakteriseres med det kanskje ikke helt dekkende uttryk «smittsom». — Jeg fortalte ham at rettsmikrolog Jørgen Bull for mange år siden laget en avhandling med fotografier av kreftvev — hvori dette synes å være konklusjonen...

«Rosenbergs dagbok» — et avgjørende bevis på Quislings forræderi. —

Annæus Schjødt knaller om Quislingsaken

i AGDERPOSTEN:

Ved Fevik slo ikke bare havet mot klipper som var dekket av røde roser, men det må også åpenbart ha virket forfriskende på formannen i direksjonen på Grand Hotel, Oslo, og Strand Hotell, Fevik — aktor i Quislingsaken, høyesteretsadvokat Annæus Schjødt senior. I Agderposten

for 16. juli 1962 har Eg. — formentlig redaktøren Einar Gauslaa — et intervju med herr Schjødt over fire spalter med overskriften:

«Aktor mot Quisling fikk trusselbrev hvor han selv var avbildet i en galge. Sammen med Solem og Sven Arntzen var han politibeskyttet og måtte legitimere seg for å komme inn i eget hus. Jens Chr. Hauge hentet avgjørende dokumenter med militærfly fra Tyskland, bl. a. Rosenbergs avslørende dagbok om Quislings Tysklandsbesøk lenge før krigen.»

Da saken skulle ta til var man i bét for beviser og måtte sende statsministerens sekretær — hjemmekonfleder Jens Chr. Hauge til de tyske ruiner for å grave frem «beviser» på «forræderi» av Quisling. — Dette mystiske dokument som kalles «Rosenbergs «dagbok» ble utlevert Hauge, og ble kastet på lagmannsrettens bord på rettsakens annen dag, 21. august 1945. —

Ifølge det stenografiske referat, side 59, utbryter da forsvarer, høyesteretsadvokat Henrik Bergh fortvilet:

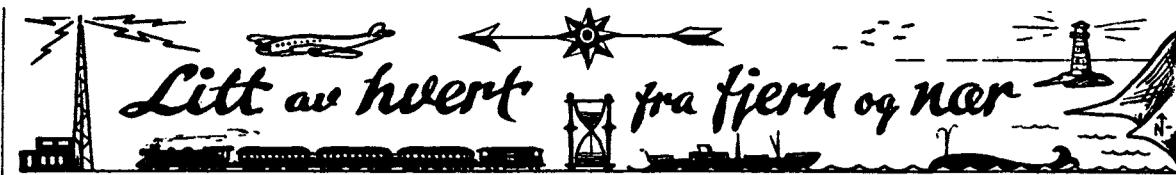
— «Det er nå kommet et styrtbad av nye dokumenter over meg, og det kommer nye fra time til time. Der er mange ting som skal undersøkes i forbindelse med dette. Tiden til forberedelse av saken har vært uhøyre knapp. Det er meget vanskelig både for min assisterende advokat og for meg å få gjennomarbeidet disse ting. Ja, det er så å si ugyrlig å få greidd opp på denne måte.»

Advokat Bergths utsagn i anledning ovenstående brudd på Straffeprosesslovens bærende bestemmelser til varetagelse av tiltaltes tavv — må jeg be om at man lese to ganger, særlig sistet setning, som jo i virkeligheten betyr at et defensorat i lovens forstand er gjort umulig. —

Det heter i straffeprosesslovens § 292:

«Tiltalebeslutningen skal uopholdelig forkynnes Tiltalte med Tilkjendegivende om, hvem der har at utføre Forsvaret for ham. En Gjenpart av samme tillige med Sagens aktstykker, viktige Dokumenter dog i Regelen kun i Avskrift, tilstilles samtidig Forsvareren med Angivelse av, hvilke Beviser der agtes benyttede, hvorledes de tænkes erhvervede, hvad dermed agtes godtgjort — —»

Denne benyttelse av «Rosenbergs dagbok» var — som man vil se — ulovlig på flere måter. Hva som helst galt kan jo skrives i en dagbok! Rosenberg burde ha vært ført personlig som vitne i Eidsivating. — Det blir denne den 21. august, lest opp et fullstendig urettlig referat av et vitneanhør av Alfred Rosenberg, oppatt i Nürnberg 14. august 1945 av oberst Jahn H. Amen.

NAZISTISKE TENDENSER.

Den jødiske verdenskongress trer sammen i London 1. og 2. desember og vil etter hva det meddeles befatte seg med «gjenopplivelsen av fascistiske og nazistiske tendenser i hele verden.» Det påstås også at det eksisterer en verdensomfattende, fast organisert nazistisk organisasjon.

*

RASEOPPTØYER I SOFIA.

I begynnelsen av august kom det i den bulgarske hovedstad til et formelig gateslag mellom bulgarer og negere, meldes det nå fra pålitelig hold. En bulgarer ble drept og flere afrikanske og bulgarske studenter ble såret. Mange svarte studenter flyktet inn i deres hjemlands ambassader. Noen av dem har alt forlatt Bulgaria for å søke seg fredelegere jaktmarker.

*

FORSKJELL PÅ FOLK.

Kort før USA satte verdensfreden i fare og gikk til blokkade av Kuba for at det var stasjonert russiske raketter der, hadde USA selv levert raketter til Israel. Men disse siste var naturligvis bare «rene forsvarsvåpen». Det er jo alltid slik: angrep er det motstanderen går til når det blir krig, forsvar er det man selv presterer.

*

DANSKE JØDER OG ISRAEL.

Efter hva «American Council for Judaism» melder i oktobernummeret av organisasjonens publikasjon «Brief» møtte den israelske premierminister Ben-Gurion sterkt of-

Hvorledes i all verden skal demokratiet kunne reddes hvis folket begynner å bestemme som Frankrike?

fentlig motstand mot sin anmodning til skandinavisk jødisk ungdom om å reise til Israel. Otto Levysohn, formannen i det jødiske samfunn i København svarte:

«Vi danske jøder kunne aldri ønske oss noe bedre sted å bo enn i Danmark. Vi har intet mindreverdighetskompleks, men føler tvertimot at vi er en respektert del av det danske folk. Vi er først dansker og så jøder og dette har aldri bragt oss opp i noen konflikt. Og overrabbiner Phil Marcus Melchior sa: «Vi danske jøder pleier vanligvis ikke å lufte vår patriotisme. Hvorfor i all verden skulle vi skrike hurra høyere enn andre dansker? Men vi griper en anledning som denne til å erklære at ingen, hvor stor han måtte være eller hvorfra han kommer, har rett til eller er i stand til å forandre en tøddel av det som i 150 år har vært de danske jøders status, under hvilken der er etablert et slektskap som en

Dette bevisopptak er helt ulovlig etter norsk rett, da det ikke deltok representanter for tiltaltes forsvar. — Avhøret åndrer av standrett. «Bevisopptaket», hvori Rosenberg stod avskjæres i sine forsøk på forklaring — inneholder intet om at Rosenberg blir spurta om sine eventuelle notater om Quisling i «dagboken»!

Av Eidsivatings stenografiske referat side 55–56 gjengis utsagn av Rosenberg om «dagboken»:

— «Holdt De dagbok?»
— «hele tiden har jeg gjort notater av og til... De var alle korte notater som jeg aldri har prøvet etter at jeg skrev dem.»

Nu vil de impliserte naturligvis si stille bak lukkede dører: Vi hadde mange beviser. Men dette argument teller ikke her, da den foretatte benyttelse av «Rosenbergs dagbok» er klart ulovlig og setter invaliditetens stempel på hele Q.-saken. — Jeg antar at sakens aktor, advokat Annæus Schjødt senior gir tilstrekkelig støtte for denne karakteristikk i sin nedenstående kategoriske, og avslørende uttalelse til Agderposten, og som ikke sees dementert — om hvilken

er like lykkelig over på kristen som på jødisk side. Det er spesielt én ting jeg ønsker å understreke. Hvis premieminister Ben-Gurion virkelig hevder at for å være jøde hvert minutt av ens liv må en bo i Israel, så reiser det seg etter min oppfatning to spørsmål. Det første er om dette å være jøde hvert minutt er av avgjørende betydning og om jødiskhet og det å være et menneskelig vesen i sin alminnelighet ikke dekker hinannen så fullstendig at en samtidig kunne være jøde og et menneskelig vesen andre steder enn på de få kvadratkilometre som utgjør Israels territorium. *

SAKKYNDIG UTTALELSE.

Den noksom kjente tyske forfatter Erich Maria Remarque, som i sin tid skrev den meget omdiskuterte bok «Inntet nytt fra vestfronten» har latt seg intervjuet av det tsjekkoslovakiske tidsskrift «Literarni Noviny» og hevder at den tyske militarisme igjen er «på marsj» og at de gamle nazister er en stadig fare. Som kjent var ikke «Der Spiegel» enig, det erklærte jo nærmest at Bundeswehr var verdiløst. Og hva skal de norske nydemokrater mene? De som bare kan føle trygghet i NATO hvis den tyske militarisme virkelig tar noen alvorlige skritt fremad.

KOMMER PERONISTENE TILBAKE?

Den nye argentinske regering anstrenger seg for tiden for å få i stand en overenskomst med peronistene. Denne skal gå ut på at peronistene ikke skal stille kandidat ved neste presidentvalg, men til gjengjeld få uinnskrenket adgang til deltagelse i provins- og parlamentsvalgene. Seks år senere kan da Peron selv eventuelt stille seg som presidentkandidat. En håper kanskje da på at Peron, som da vil være 74 år, ikke lenger har politiske ambisjoner.

FOLK OG LAND

Klerschowsgr. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Boks 32 14

Abonnementspriser fra 1/1 1963:

Kr. 36,— pr. år, kr. 18,— pr halvår i Skandinavia.
Utlandet: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår.

I nøytralt omslag innenlands: Kr. 46,— pr. år, kr. 23,— pr. halvår.
Løssalg inntil 1/1 1963 kr. 0,75 — senere kr. 0,85.

Annonsepris kr. 0,40 pr. mm og spalte.

Bruk postgiornr. 16 450.
Utgiver A/L Folk og Land